

IX. Ovo uputstvo stupa na snagu osmog dana po objavljenju u »Službenom listu FNRJ«.

Br. 1908
Beograd, 23. siječnja 1957.

Državni sekretar
za poslove financija,
Avdo Humo, v. r.

74.

Na osnovu točke I. pod 2 i točke II. Odluke o ovlaštenju sekretara za industriju Saveznog izvršnog vijeća za donošenje tehničkih propisa u oblasti industrije (»Službeni list FNRJ«, br. 19/56), sekretar za industriju Saveznog izvršnog vijeća, u suglasnosti sa sekretarom za rad Saveznog izvršnog vijeća, propisuje

P R A V I L N I K

O TEHNIČKIM PROPISIMA ZA IZRADU I UPOTREBU POKRETNIH ZATVORENIH SUDOVA ZA KOMPRIMIRANE, TEKUĆE I POD PRITISKOM RASTVORENE PLINOVE

1. Izrada i upotreba pokretnih zatvorenih sudova za komprimirane, tekuće i pod pritiskom rastvorene plinove vrši se po Tehničkim propisima za izradu i upotrebu pokretnih zatvorenih sudova za komprimirane, tekuće i pod pritiskom rastvorene plinove koji čine sastavni dio ovog pravilnika.

2. Postojeći sudovi pod pritiskom, kao i sudovi čije je izvođenje započeto prije stupanja na snagu ovog pravilnika, imaju se uskladiti sa ovim tehničkim propisima u rokovima koje budu odredili inspektorati parnih kotlova pojedinačno za svaki odnosni sud.

3. Ovaj pravilnik stupa na snagu petnaestog dana po njegovom objavljenju u »Službenom listu FNRJ«.

Br. 789
Beograd, 18. listopada 1956.

Sekretar za industriju
Saveznog izvršnog vijeća,
Marijan Cvetković, v. r.

75.

Na osnovu točke I. pod 5 Odluke o ovlaštenju sekretara za industriju Saveznog izvršnog vijeća za donošenje tehničkih propisa u oblasti industrije (»Službeni list FNRJ«, br. 19/56), sekretar za industriju Saveznog izvršnog vijeća, u suglasnosti sa sekretarom za rad Saveznog izvršnog vijeća, propisuje

P R A V I L N I K

O TEHNIČKIM PROPISIMA ZA POGON, ODRŽAVANJE I REVIZIJU ELEKTROENERGETSKIH POSTROJENJA

1. Pogon, održavanje i revizija elektroenergetskih postrojenja vrši se po Tehničkim propisima za pogon, održavanje i reviziju elektroenergetskih postrojenja, koji čine sastavni dio ovog pravilnika.

2. Postojeća elektroenergetska postrojenja moraju se u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog pravilnika dovesti u sklad sa odredbama ovih tehničkih propisa.

3. Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana po objavljenju u »Službenom listu FNRJ«.

Br. 681
Beograd, 28. rujna 1956.

Sekretar za industriju
Saveznog izvršnog vijeća,
Marijan Cvetković, v. r.

76.

Na osnovu točke I. pod 3 Odluke o ovlaštenju sekretara za industriju Saveznog izvršnog vijeća za donošenje tehničkih propisa u oblasti industrije (»Službeni list FNRJ«, br. 19/56), sekretar za industriju Saveznog izvršnog vijeća, u suglasnosti sa sekretarom za rad Saveznog izvršnog vijeća, propisuje

P R A V I L N I K

O TEHNIČKIM PROPISIMA ZA IZVOĐENJE POSTROJENJA JAKE STRUJE ZA POGONSKI NAPON IZNAD 1000 V

1. Izvođenje postrojenja jake struje za pogonski napon iznad 1000 V vrši se po Tehničkim propisima za izvođenje postrojenja jake struje za pogonski napon iznad 1000 V koji čine sastavni dio ovog pravilnika.

2. Postojeća postrojenja jake struje za pogonski napon iznad 1000 V, kao i ona čije je izvođenje započeto prije stupanja na snagu ovog pravilnika, moraju se u roku od jedne godine od njegovog stupanja na snagu dovesti u sklad sa odredbama ovih tehničkih propisa.

3. Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana po objavljenju u »Službenom listu FNRJ«.

Br. 682
Beograd, 26. rujna 1956.

Sekretar za industriju
Saveznog izvršnog vijeća,
Marijan Cvetković, v. r.

77.

Na osnovu točke 2. Odluke o unapređenju higijenske i tehničke zaštite pri radu (»Službeni list FNRJ«, br. 29/55), u vezi sa članom 12. odjeljak E pod a) točka 17. Uredbe o prenošenju poslova u nadležnost saveznih i republičkih organa uprave (»Službeni list FNRJ«, br. 26/56), a u suglasnosti sa saveznim Državnim sekretarijatom za unutrašnje poslove i Sekretarijatom za saobraćaj i veze Saveznog izvršnog vijeća, propisujem

P R A V I L N I K

O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O HIGIJENSKIM I TEHNIČKIM ZAŠTITNIM MJERAMA NA MORSKIM BRODOVIMA

J Pravilniku o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama na morskim brodovima (»Službeni list FNRJ«, br. 55/47) vrše se izmjene i dopune, tako da prečišćeni tekst glasi:

PRAVILNIK

o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama na morskim brodovima

I. OPĆE ODREDBE

1. U svrhu sprečavanja i otklanjanja opasnosti za život i zdravlje osoba zaposlenih na morskim brodovima i ostalim plovnim objektima na moru na kojima su ukrcani članovi posade, odnosno u kojima su ugrađene prostorije za smještaj posade, primjenjuju se higijenske i tehničke zaštitne mjere predviđene ovim pravilnikom.

2. Kao poslodavac u ovom pravilniku smatra se brodersko poduzeće odnosno vlasnik broda, a kao njegov odgovorni zastupnik — zapovjednik broda.

3. Ako ovim pravilnikom pojedine higijenske i tehničke zaštitne mjere nisu predviđene ili nisu drukčije određene, primjenjivat će se odredbe Općeg pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu (»Službeni list FNRJ«, br. 16/47 i 36/50).

II. ZAŠTITNE MJERE KOD BRODSKIH UREĐAJA I RADOVA

A. Palube

1) Ograde

4. Palube i svaki izloženi dio broda (mostovi, visoki prolazi, platforma i dr.) moraju biti ograđeni sigurnom ogradom visokom najmanje:

- a) na brodovima do 50 BRT — 0.50 m;
- b) na brodovima od 51 do 200 BRT — 0.75 m;
- c) na brodovima preko 200 BRT — 1.05 m.

Prema konstrukciji broda ograda može biti: puna, rešetkasta ili otvorena. Na otvorenoj ogradi pojedine horizontalne prečke ne smiju biti razmaknute više od 0.30 m.

5. Oko svih otvora na palubi i međupalublju (grotla za teret, ugljen i ostale svrhe), dok su isti otkriveni, sa strane sa koje se ne vrše manipulacije, moraju biti postavljene zaštitne ograde visoke zajedno sa pražnicom 1.05 m. Na brodovima do 500 BRT ne moraju se postavljati ove ograde ako pražnice grotla odgovaraju propisima nadležnog registra.

6. Otvori grotla moraju biti pokriveni jakim i sigurno postavljenim drvenim poklopcima. Na brodovima preko 50 BRT poklopci moraju odgovarati tehničkim propisima Jugoslavenskog registra brodova (klasifikacionog zavoda), a na brodovima do 50 BRT — moraju imati debljinu od najmanje 3 cm. Ako poklopci nisu od drveta, oni moraju imati debljinu razmjernu čvrstoći materijala od kojeg su izrađeni.

Otvoreni dio grotla ne smije biti prekriven platnom prije nego što se postave svi poklopci grotla.

Prilikom iskrcavanja tereta grotlo mora biti toliko otvoreno da ostane najmanje po 1 m slobodnog prostora sa svake strane tereta pri njegovom prolazu kroz grotlo.

Poklopci grotla moraju biti za vrijeme plovidbe prevučeni sa najmanje tri jaka voštana platna, a za vrijeme plovidbe po Jadranskom Moru sa dva voštana platna. Poklopci mogu se upotrebljavati samo za zatvaranje grotla.

7. Svi otvori na palubi moraju noću biti dobro osvijetljeni, a otvori tanka za vodeni gruž (deep-tank) — sve vrijeme dok je tank otvoren.

2) Prolazi

8. Prolazi na otvorenim palubama, prilazi čamcima za spasavanje i mjestima vršenja službe, kao i prolazi i hodnici u potpalublju ili na nadgrađima, ne smiju biti zakrčeni predmetima koji bi ometali slobodno kretanje, a moraju biti toliko široki da se dvije osobe mogu mimoći.

Kod novih brodova hodnike odnosno prolaze treba graditi u pravilu u pravoj liniji. Visina hodnika do unutrašnjeg stropa ili do krovne grede mora iznositi

bar 1.85 m, a na brodovima preko 1000 BRT — najmanje 2 m.

Kad se na palubi nalazi bilo kakav teret, računajući tu i brodsku opskrbu, na prolazima koji vode u stambene ili druge prostorije posade ili do kuhinje, trpezarije, kormila, ili bilo kojeg uređaja za sigurnost broda ili posade (čamci za spasavanje, splavi, oprema i t.d.) moraju preko tereta biti postavljeni jaki drveni pomoćni mostovi sa drvenim ili željeznim ogradama ili ogradama od užeta sa obje strane.

3) Cijevi

9. Parne i vodne cijevi koje prolaze palubom, moraju biti zaštićene cijelom dužinom i postavljene tako da ne ometaju prolaz.

Izuzetno, vodne cijevi koje prolaze uz palubnu ogradu ne moraju biti zaštićene.

4) Kormila

10. Kad se dijelovi uređaja za kormilarenje (rudo kormila, uzde, šipke, lanci i dr.) nalaze na palubi odnosno prolaze preko palube, moraju biti zaštićeni, ali tako da to ne ometa radove na njihovom održavanju i popravcima.

5) Stepeništa i ljestvice

11. Stepeništa koja sa glavne palube vode na gornju palubu, kaštio, kasar i na druga nadgrađa, moraju biti široka najmanje 0.70 m, a nagib ne smije biti veći od 65°. Ona se izrađuju od željezne ili jake drvene grade, a ograđena su s obje strane zaštitnom ogradom sa zaobljenim ručnim zahvatnicama.

Ljestvice za penjanje na jarbole i dimnjake izrađuju se od željeza promjera od najmanje 0.012 m, udaljene od zida (stijene) najmanje 0.15 m i s naslonom ili košem na vrhu.

Ljestvice za penjanje na jarbole na brodovima do 200 BRT mogu biti postavljene na oputi jarbola (sartija), a nogostupnice mogu biti izrađene od drveta ili željeza.

Ljestvice za spuštanje u brodska skladišta treba da su samo od željeza, i to promjera od najmanje 0.015 m, širine od najmanje 0.25 m, a udaljene od zida najmanje 0.12 m. One treba da su pričvršćene vijcima ili zakovicama, ali ne smiju biti varene.

Ljestvice moraju biti postavljene u ravnoj vertikalnoj neprekinutoj liniji, bez obzira na broj paluba koje zahvaćaju, ali tako da ne ometaju zatvaranje prostora kroz koji prolaze.

Brodovi do 50 BRT mogu mjesto ljestvica iz prethodnog stava upotrebljavati pokretne ljestvice od drveta ili željeza.

6) Naprava za silaženje s broda

12. Most za silaženje na kopno na brodovima preko 200 BRT ima širinu od najmanje 0.80 m, a sa obje strane mora imati sigurnu ogradu visoku najmanje 1.10 m. Nagib mosta ne smije premašiti 25°. Most mora imati poprečne letve, a na kraju, prema kopnu, košture. Noću most mora biti dobro osvijetljen.

Glavne ljestvice za silaženje na kopno — na brodovima preko 500 BRT treba da su široke najmanje 0.80 m, sa čvrstom ogradom visokom 1.10 m, a dubine 0.25 m. Ove ljestvice treba da imaju napravu koja će ih održavati u horizontalnom položaju.

Brodovi koji imaju glavne ljestvice, ne moraju imati most iz stava 1 ove točke.

7) Zapovjednički most

13. Zapovjednički most, na brodovima na kojima on postoji, mora biti tako sagrađen i snabdjeven takvim napravama da je osoblje navigacione službe zaštićeno od atmosferskih nepogoda.

Ograda zapovjedničkog mosta mora biti visoka 1.20 m, a pokrivena pomoćnim platnenim prsobranom. Ovaj prsobran može biti drven ili limen, a sastavljen iz dva dijela tako da se gornji dio može po potrebi skinuti.

S krmene strane na desnom i lijevom kriju zapovjedničkog mosta moraju postojati prilazi sa palube.

Na zapovjedničkom mostu nalazi se kormilarnica, zatvorena sa svih strana. Kormilarnica treba imati prozore cijelom širinom pramčane strane, kao i vrata sa obje bočne strane.

8) Dizalice tereta

14. Brodovi koji imaju dizalice tereta, moraju imati isprave o sigurnosti ovih uređaja izdane od nadležnog organa.

Zabranjeno je dizanje i spuštanje osoba u skladište dizalicom, kao i svako zadržavanje i prolazak osoba ispod dizalice dok ova nosi teret.

Dizalice tereta moraju biti građene tako da sa sigurnošću mogu dizati i držati težinu za njih propisanu. Njihovo maksimalno opterećenje mora biti vidno označeno na samom nosaču dizalice (derrick).

Uređaj za pokretanje nosača dizalice mora biti udešen tako da se ukrcavanje i iskrcavanje može sigurno i nesmetano vršiti sa same palube.

Užeta dizalice moraju biti čelična, a njihov promjer mora odgovarati propisanom maksimalnom opterećenju dizalice. Zabranjeno je upotrebljavati nadopletenu užeta i užeta kojima su prsle žice.

Kuke moraju imati automatski ili drugi sigurnosni zapor, da se ne mogu otvoriti same od sebe.

Kolusi koloturnika moraju imati naprave za podmazivanje i tehničku sposobnost nošenja tereta određenog za dizalicu na kojoj se nalaze.

9) Vitla

15. Rukovanje vitlom za dizanje tereta i vezivanje broda dopušteno je samo za to osposobljenim osobama. Pokretni dijelovi vitla koji strše, moraju biti zaštićeni oklopom ili glatko izvedeni.

Sva vitla, osim onih na pužni vijak, moraju imati sigurnosne kočnice.

Jakost vitla mora odgovarati njegovom maksimalnom opterećenju, odnosno za vezivanje brodova, snazi razmjernoj veličini broda.

Kod ručnog vitla ručica za okretanje mora biti propisanih dimenzija i sigurno pričvršćena za osovinu.

Ona mora imati obostranu skakavicu, koja sprečava povratni udarac.

10) Sidra

16. Svi brodovi moraju imati uređaje za sidrenje. Ovi moraju biti uvijek u ispravnom stanju i tehnički tako izvedeni da pružaju potpunu zaštitu osobama koje njima rukuju. Sigurnost ovih uređaja mora biti utvrđena ispravom nadležnog organa.

11) Čelična užeta (čelik-čela) i konopci

17. Nova čelična užeta i konopci, koji su namijenjeni za rad na brodu ili za privezivanje broda, moraju prije upotrebe imati potvrdu o dopuštenom maksimalnom opterećenju izdanu od strane nadležnog organa ili od njega ovlaštene osobe. Užeta i konopci u upotrebi moraju odgovarati tim normativima i moraju se stalno održavati u ispravnom stanju.

Čelična užeta (čelik-čela) ne smiju imati prekinutih žica i moraju biti namotana na posebnim vretenima.

12) Gromobrani

18. Na svim brodovima sa drvenim jarbolima i na onima čiji jarboli imaju drvene nastavke, moraju biti na te jarbole odnosno nastavke postavljeni gromobrani.

Gromobrani moraju biti uvijek u ispravnom stanju i povremeno pregledani. O njihovom stanju zapovjednik broda obavezan je unositi bilješke u brodski dnevnik.

B. Ventilacija brodskih spremišta ugljena i rezervoara

19. Brodovi preko 50 BRT moraju imati instaliranu ventilaciju u skladištima, spremištima ugljena i rezervoarima. Ventilacija mora biti izvedena u skladu sa tehničkim propisima klasifikacionog zavoda koji brodu određuje razred.

20. Pristup u zatvorene prostorije, rezervoare, dovode, kotlove, spremišta ugljena i sl., u kojima se mogu nalaziti otrovni ili omamljujući plinovi ili para, dopušten je samo po odobrenju, pod nadzorom osobe koja je za tu svrhu određena i uz upotrebu mjere sigurnosti (provjetranje, upotreba zaštitnih sredstava za pluća, privezivanje i sl.).

Zapaljive tekućine smještaju se u prostorije pod palubom, i to u posebne rezervoare i sudove načinjene za tu svrhu. Ovi rezervoari i sudovi pune se samo sa palube, pomoću cijevi posebno ugrađenih za tu namjenu. Za odvođenje plinova ovi rezervoari i sudovi moraju imati posebnu cijev, čiji otvor mora biti izveden iznad palube.

21. Zidovi prostorija u kojima se ostavljaju boje, ulje, petrolej, benzin i slične lako zapaljive materije, moraju biti od željeza i premazani vatrostalnom bojom. Ove prostorije moraju biti dovoljno vjetrene, a ako ne bi bila dovoljna prirodna ventilacija, mora se uvesti umjetna ventilacija.

Prekidači (sklopke) električnih svjetiljaka moraju biti postavljeni izvan ovih prostorija. Prekidači mogu biti postavljeni i u samim prostorijama, pod uvjetom

da su zatvoreni. Za osvjetljavanje ovih prostorija ne smiju se upotrebljavati svjetiljke sa plamenom.

U prostorijama iz stava 1. ove točke mora biti postavljena naokolo na gornjem dijelu zidova izbušena cijev za gašenje požara, u čijoj blizini treba da se nalazi ručni vatrogasni aparat.

1) Strojevi za rashlađivanje

22. Strojovi za rashlađivanje i drugi aparati i naprave za proizvodnju leda, soda-vode i sl., moraju biti smješteni u odvojenim prostorijama, dobro vjetrenim prirodnom ili umjetnom ventilacijom.

2) Spremište ugljena

23. Spremišta ugljena moraju biti odijeljena od strojarskih prostorija i prostorija kotlarnice željeznom pregradom i uvijek dobro provjetrena prirodnom ili umjetnom ventilacijom, da bi se spriječilo skupljanje zapaljivih plinova.

Spremišta ugljena, kad se u njima radi, moraju biti uvijek dobro osvjetljena električnim ili sigurnosnim svjetiljkama.

Spremišta ugljena moraju na donjim palubama, osim glavnih otvora imati i sporedni izlaz za slučaj opasnosti.

C. Strojarske prostorije i kotlarnica

24. Ispred kotlova i oko strojeva mora biti dovoljno slobodnog prostora, da zaposleno osoblje može raditi bez opasnosti za život i zdravlje.

Strojarske prostorije i prostorije kotlarnice moraju biti spojene posebnim stepeništem direktno sa prvom otvorenom palubom.

Ako su kotlovi odijeljeni od strojeva nepropustljivom pregradom, svaka prostorija mora biti vezana s palubom zasebnim stepenicama. Ove prostorije moraju međusobno biti vezane nepropustljivim kliznim vratima.

Iz tunela osovine vijka mora voditi dovoljno širok izlaz, koji u slučaju opasnosti služi zaposlenom osoblju da može najkraćim putem izići na prvu otvorenu palubu. Ovaj se izlaz mora nalaziti na kraju tunela, a gdje to nije izvodljivo — na mjestu najudaljenijem od ulaza u tunel.

25. Prostorije iz prethodne točke moraju biti dovoljno osvjetljene. Posebnom svjetlošću, nezavisnom od glavnog generatora brodskog osvjetljenja, moraju biti osvjetljeni: manometri, aparati koji pokazuju visinu vode u kotlovima, ventili i svi drugi važni dijelovi na kotlu i stroju.

26. U strojarskim prostorijama i prostorijama kotlarnice provjetravanje mora biti takvo da je temperatura uvijek snošljiva i zrak čist. U tu svrhu moraju se postaviti uređaji za izbacivanje pokvarenog zraka i ubacivanje svježeg.

27. Na brodovima koji upotrebljavaju ugljen kao pogonsko gorivo, moraju biti instalirane naprave za automatsko izbacivanje pepela. Izuzetno, ove naprave ne će se instalirati na brodovima do 1000 BRT čiji je utrošak ugljena za 24 sata neprekidne vožnje manji od 15 tona, a na kojima je postavljanje ovih naprava tehnički otežano.

28. Prolazi pored glavnih i pomoćnih strojeva moraju biti dovoljno široki i visoki, kao i slobodni od svih predmeta ili pokretnih dijelova strojeva koji bi sprečavali ili ometali prolaz.

29. Svi pomoćni predmeti, alat i sl. u strojarskim prostorijama i prostorijama kotlarnice, za vrijeme plovidbe moraju biti sigurno smješteni i pričvršćeni.

30. Parne cijevi moraju biti obložene izolacionim materijalom i snabdjevene dovoljnim brojem odvodnih cijevi za ispuštanje kondenzata. Kod cijevi koje idu u jednom pravcu više od 20 metara, potrebno je umetnuti odgovarajuće kompenzatore.

31. Svi dijelovi strojeva (skoljena, osovine, ručke, zupčanici, zamašnjak, pokretno polužje i t.d.), ako su na dohvatu zaposlenih osoba, moraju biti ograđeni tako da osobe koje rade oko strojeva budu potpuno zaštićene.

32. Na zidovima prostorije stroja i u tunelu osovine vijka moraju biti postavljeni ručni pridržaći. Za pristup i rukovanje glavnim dijelovima strojeva moraju biti postavljene, u visini od najmanje 2 m, sigurno pričvršćene platforme u obliku željeznih rešetki. Slobodne strane ovih platformi moraju imati čvrste metalne ograde, i to tako da prečka bude u visini od 1 m, a donji dio ograde u visini od najmanje 0,20 m mora biti pun ili rešetkasto izveden.

33. Svaki brod mora imati pravovaljanu ispravu nadležnih organa o pregledu i stanju kotlova i sudova pod pritiskom. Ako inspektorat rada utvrdi da kotao nije u određenom roku pregledan, dužan je o tome izvjestiti organ nadležan za vršenje nadzora nad ovim uređajima.

D. Stambene prostorije

34. Stambene prostorije sastoje se od soba za spavanje, trpezarije i sporednih prostorija (kuhinje, čitavnice, ostave, kupaonice, spremnica, praonica izahoda).

35. Stambene prostorije moraju se održavati u redu i čistoći. Za održavanje reda i čistoće staraju se osobe koje odredi zapovjednik broda.

Izuzetno, za čistoću i red kod kreveta staraju se osobe koje ih upotrebljavaju.

Podovi stambenih prostorija moraju se prati najmanje jednom tjedno. Posteljini, odijela, spremu, obuću i ostale predmete koji se nalaze u sobama za spavanje, ako to dopuštaju vremenske prilike, treba iznijeti na zrak i dobro isprašiti bar jednom tjedno.

36. Na teretnim brodovima preko 4.000 BRT stambene prostorije moraju se nalaziti iznad glavne (pregradne) palube, i to u sredini broda, osim ako se radi o brodovima specijalne gradnje (tankeri i sl.) sa ugrađenim strojnim kompleksom na krmi broda.

Na starijim brodovima na kojima su stambene prostorije smještene na pramcu broda, one se moraju nalaziti iza kolizone pregrade. Na teretnim brodovima do 300 BRT i na putničkim brodovima obalne plovidbe do 3000 BRT stambene prostorije mogu se nalaziti na bilo kojem dijelu iza kolizone pregrade.

37. Stambene prostorije moraju biti lako pristupačne u svako doba i po svakom vremenu. Pristup ovim prostorijama na brodovima preko 200 BRT ne smije voditi neposredno sa otvorene palube.

Ulazi koji sa paluba vode u stambene prostorije moraju imati prag visok najmanje 0,30 m, da se spriječi ulazak vode.

Pred glavnim ulazima moraju biti pričvršćeni oti-raći za obuću.

38. Stambene prostorije posade moraju biti odvojene pregradama koje ne propuštaju zadah, plin i buku brodskih skladišta, spremišta, lanaca, ormara i spremišta za svjetiljke, kuhinje i ostava, prostorija za stoku, postrojenja za upravljanje kormilom i sličnih prostorija.

Stambene prostorije ne smiju se nalaziti u neposrednoj blizini strojeva i kotlova. Ako iz konstrukcionih razloga ovo nije moguće provesti, one moraju biti odvojene hodnikom, a zidovi prostorija strojeva i kotla moraju biti izolirani lošim vodičem toplote i zvuka.

39. Pod visinom stambene prostorije razumijeva se vertikalni razmak između poda i oplata stropa odnosno donjeg ruba palubne ograde (spone), mjerene na najnižem mjestu. Visina prostorije snižena vodovima smještenim ispod stropa, mjeri se od donjeg ruba voda.

Pod površinom stambene prostorije razumijeva se površina koja prebistane po odbitku konstrukcionih dijelova broda prije ugrađenog ili unesenog inventara. Prilikom njezinog izračunavanja, mjere se uzimaju od vanjskih rubova željeznih profila. Nepravilne, uske ili uglaste površine na kojima se ne može smjestiti namještaj, ne uzimaju se u obzir pri izračunavanju površine stambene prostorije.

Pod slobodnom površinom stambene prostorije razumijeva se površina koja preostane po odbitku ugrađenih dijelova i inventara.

Pod zračnim prostorom razumijeva se prostor koji ostaje po odbitku konstrukcionih dijelova.

40. Visina stambenih prostorija, osim ostave, mora iznositi najmanje 2.00 m. Na brodovima do 300 BRT ova visina može iznositi najmanje 1.90 m.

Izuzetno, na brodovima do 200 BRT visina stambenih prostorija može iznositi 1.80 m.

41. Svi željezni zidovi i stropovi stambenih prostorija moraju biti obloženi drvetom ili drugim izolacionim materijalom koji loše vodi toplotu i ne propušta vlagu. Oplate moraju biti takve konstrukcije da omogućuju lako čišćenje. Paluba iznad stambenih prostorija mora biti pokrivena drvenom ili drugom odgovarajućom izolacionom masom. Ako ova paluba nije pokrivena na taj način, mora se sa unutrašnje strane stropa postaviti odgovarajuća izolacija (staklena vuna ili sl.) iste ili veće izolacione vrijednosti od drveta.

Podovi stambenih prostorija moraju biti pokriveni drvetom ili kojim drugim lošim vodičem toplote.

Uglovi između zidova i podova moraju biti zaobljeni.

Na prikladnim mjestima moraju biti postavljeni izljevi, tako izvedeni da se mogu zatvarati. Svi izljevi vode moraju biti sprovedeni zasebnim cijevima direktno u more ili u slivnike.

Zidovi i stropovi u sobama za spavanje i trpezarijama moraju biti glatki i svijetlo obojeni. U stambenim prostorijama ne smiju se postavljati prolazi za lance, konopce i sl., kao ni cijevi za paru i vodu, osim instalacija za dovodenje vode i grijanje odnosnih prostorija.

42. U stambene prostorije mora u pravilu ulaziti toliko dnevne svjetlosti da se mogu čitati novine običnog sloga. Ako u stambenim prostorijama uopće nema dnevne svjetlosti, u ovim prostorijama mora biti instalirano fluorescentno ili drugo osvjetljenje odgovarajućeg intenziteta, ugodno za oči.

Brodovi sa strojnim pogonom moraju imati električno osvjetljenje. Stambene prostorije u koje ne ulazi dnevno svjetlo moraju biti osvijetljene umjetnom svjetlošću. Na brodovima sa električnim osvjetljenjem iznad uzglavlja svakog kreveta mora biti uvedena svjetlost sa posebnim prekidačem (sklopkom) koji se može dohvatiti iz ležećeg stava.

Stambene prostorije moraju biti snabdjevene rezervnim baterijskim ili petrolejskim svjetiljkama, za slučaj kvara glavnog osvjetljenja.

43. Stambene prostorije na brodovima preko 500 BRT moraju se grijati toplom vodom, parom, toplim zrakom ili električnom strujom.

Parni grijači moraju biti zaštićeni, a cijevi izolirane azbestom ili drugom odgovarajućom izolacijom na sat;

U svrhu vlaženja toplog zraka moraju na grijačima biti pričvršćene posudice sa vodom, odgovarajućeg obujma i oblika.

44. Stambene prostorije na svim brodovima moraju imati osiguranu dobru prirodnu ventilaciju. Na brodovima preko 500 BRT moraju pored uređaja za prirodnu ventilaciju postojati i naprave za umjetnu ventilaciju, povezane sa centralnim sistemom brodske ventilacije. Ventilacija ne smije prouzrokovati propuh i buku. Ventilacioni kanali ne smiju se nalaziti iznad kreveta. Ventilacioni uređaji moraju biti građeni i postavljeni tako da kroz njih ne može prodirati voda, dim ili prašina.

U tropskim krajevima, kao i za vrijeme velikih vrućina, moraju se iznad spavaćih soba, trpezarije, kuhinje i ostava razapeti po dva šatora, jedan iznad drugoga u razmaku od najmanje 0.80 m.

45. Na brodovima na kojima je obavezno uvodjenje umjetne ventilacije, ventilacioni uređaji moraju odgovarati sljedećoj frekvenciji izmjene zraka:

a) gornja paluba:

- 1) trpezarija, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 20 puta na sat;
- 2) sobe za stanovanje, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 12 puta na sat;
- 3) hodnici, oko rovova strojnog uređaja, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 4 puta na sat;
- 4) ostava i zahodi, sisni uređaj sa izmjenom zraka 20 puta na sat;

b) donja paluba:

- 1) sobe za spavanje oko rova strojarskih prostorija i kotlarnice, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 15 puta na sat;
- 2) ostale kabine, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 12 puta na sat;
- 3) ostave za rublje, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 10 puta na sat;
- 4) donji hodnici i skladišta, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 8 puta na sat;

c) zapovjednički most:

- 1) kormilarnica, navigaciona kabina i kabine, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 10 puta na sat, ako je nedovoljna prirodna ventilacija;
- 2) kupaonice i zahodi, sisni uređaj sa izmjenom zraka 20 puta na sat;

d) paluba čamaca:

- 1) spavaonice, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 12 puta na sat;
- 2) radio-telegrafska stanica, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 10 puta na sat, ako je nedovoljna prirodna ventilacija;
- 3) ulazi i hodnici, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 6 puta na sat;
- 4) ostava i zahodi, sisni uređaj sa izmjenom zraka 20 puta na sat;

e) zaštitne palube:

- 1) trpezarija, brodski ured i turistički ured, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 15 puta na sat;
- 2) sobe za spavanje, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 10 puta na sat;
- 3) ulazi i hodnici, tlačni uređaj sa izmjenom zraka 6 puta na sat;
- 4) kuhinja, sisni uređaj sa izmjenom zraka 40 puta na sat;
- 5) perionica posuda i glavna ostava, sisni uređaj sa izmjenom zraka 30 puta na sat;
- 6) zahodi, sisni uređaj sa izmjenom zraka 20 puta na sat;

7) spremnica kuhinje i slične spremnice, sisni uređaj sa izmjenom zraka 10 puta na sat.

Na brodovima sa motornim pogonom koji nemaju kotlovskih uređaja, ventilacija oko rovova strojar-skih prostorija mora biti sa izmjenom zraka jednake frekvencije kao i u ostalim kabinama.

Otvori dovodnih kanala moraju biti tako izvedeni da se potpuno ne spriječi ulazanje zraka. Svi uređaji za mehaničku ventilaciju moraju biti snabdjeveni zračnim filterima. Mehanička ventilacija mora biti takvog sistema da automatski daje zraku potrebnu vlažnost.

U prostorijama za koje su propisani uređaji tlačnog sistema ventilacije, isti mogu biti zamijenjeni i sisnim uređajima, ali u tom slučaju izmjena zraka mora biti one frekvencije koja je ovom točkom određena za tlačni uređaj.

46. Na gornjem pragu vrata svake stambene prostorije posade mora biti označeno čitko neizbrisivim slovima u koju svrhu i za koliki broj osoba je od-nosna prostorija određena.

1) Smještaj posade

47. Posada se smješta u sobama za spavanje prema slijedećem rasporedu:

a) zapovjednik broda, upravitelj stroja, brodski oficiri, brodski liječnik, brodski ekonom (komesar), šef brodske kuhinje, vođa palube, vođa stroja, tesar, glavni kuhar, glavni konobar i šef električara — u zasebnim sobama za spavanje sa po jednim krevetom;

b) ostali članovi posade na brodovima preko 1000 BRT — u sobama za spavanje sa najviše dva kreveta, a na brodovima do 1000 BRT — u sobama sa najviše četiri kreveta;

c) žene — članovi posade moraju biti smještene u odvojenim sobama za spavanje.

Stambene prostorije posade treba da su u pravilu na okupu.

Raspodjela soba za spavanje po vrstama službe vrši se u sporazumu sa sindikalnom organizacijom i nadležnim inspektoratom rada. Pri toj raspodjeli mora se voditi računa o težini i ostalim uvjetima rada pojedinih struka brodske posade.

2) Veličina soba za spavanje

48. Za veličinu soba za spavanje svih brodova, osim putničkih brodova obalne plovidbe, određuju se slijedeće najmanje mjere:

a) Soba sa jednim krevetom:

na brodovima:	do 200 BRT	preko 200—800 BRT	preko 800—3000 BRT	preko 3000 BRT
Visina	1,80 m	1,90 m	2,00 m	2,00 m
Slobodna površina	1,00 m ²	1,25 m ²	1,60 m ²	2,25 m ²
Zračni prostor	7,00 m ³	9,00 m ³	10,00 m ³	12,00 m ³

b) Soba sa dva kreveta:

na brodovima:	do 200 BRT	preko 200—800 BRT	preko 800—3000 BRT	preko 3000 BRT
Visina	1,80 m	1,90 m	2,00 m	2,00 m
Slobodna površina	1,95 m ²	2,25 m ²	2,60 m ²	2,25 m ²
Zračni prostor	10,00 m ³	12,00 m ³	14,00 m ³	12,00 m ³

c) Soba sa tri ili četiri kreveta:

na brodovima:	do 200 BRT	preko 200— 800 BRT	preko 800—1000 BRT
Visina	1,80 m	1,90 m	2,00 m
Slobodna površina	2,50 m ²	3,00 m ²	3,50 m ²
Zračni prostor	15,00 m ³	16,00 m ³	17,00 m ³

49. Za veličinu sobe za spavanje putničkih brodova obalne plovidbe određuju se slijedeće najmanje mjere:

a) Soba sa jednim krevetom:

na brodovima:	do 200 BRT	od 201—800 BRT	preko 800 BRT
Visina	1,80 m	1,90 m	2,00 m
Slobodna površina	1,00 m ²	1,25 m ²	1,50 m ²
Brutto obujam	6,50 m ³	7,00 m ³	7,50 m ³

b) Soba sa dva kreveta:

na brodovima:	do 200 BRT	od 201— 800 BRT	preko 800 BRT
Visina	1,80 m	1,90 m	2,00 m
Slobodna površina	1,25 m ²	1,50 m ²	1,75 m ²
Brutto obujam	8,00 m ³	8,50 m ³	9,00 m ³

c) Soba sa tri kreveta:

na brodovima:	do 200 BRT	od 201— 800 BRT	preko 800 BRT
Visina	1,80 m	1,90 m	2,00 m
Slobodna površina	1,50 m ²	1,75 m ²	2,00 m ²
Brutto obujam	12,00 m ³	13,00 m ³	14,00 m ³

d) Soba sa četiri kreveta:

na brodovima:	do 200 BRT	od 201— 800 BRT	preko 800 BRT
Visina	1,80 m	1,90 m	2,00 m
Slobodna površina	1,75 m ²	2,00 m ²	2,25 m ²
Brutto obujam	14,00 m ³	15,00 m ³	16,00 m ³

3) Kreveti

50. Kreveti u sobama za spavanje moraju po unutrašnjoj mjeri biti dugi najmanje 1,90 m, a široki najmanje 0,75 m i mogu biti postavljeni u smjeru dužine ili širine broda, ali tako da se na brodovima preko 3000 BRT ne smiju nalaziti neposredno uza zidove korita broda. Na brodovima do 3000 BRT kreveti mogu se nalaziti i uza zidove korita broda, ali u tom slučaju oni moraju biti dobro izolirani.

Više od dva kreveta ne smiju biti postavljena jedan iznad drugoga. Razmak između donjeg ruba kreveta i poda mora biti najmanje 0,30 m. Izuzetno, na brodovima do 200 BRT ovaj razmak može iznositi i manje, ali ne ispod 0,15 m. Između gornjeg i donjeg kreveta, kao i između gornjeg kreveta i stropa, razmak mora iznositi najmanje 0,70 m. Izuzetno na brodovima do 200 BRT ovaj razmak može iznositi 0,65 m. Svi ovi prostori moraju biti potpuno slobodni.

Kreveti moraju biti čvrsti, načinjeni od glatkog metala i zaštićeni od rđanja, ili od tvrdog poliranog odnosno lakiranog drveta i tako izrađeni da se mogu lako rastavljati radi čišćenja.

Na uzdužnim stranama kreveta, kod uzglavlja i nogu, moraju biti postavljeni branici dužine jedne trećine kreveta.

51. Svaki krevet mora imati dobru žičanu mrežu i strunjaču, s presvlakom od jakog trožičnog platna. Strunjača mora biti napunjena vunom, konjskom strunom, morskotravom ili kudjeljom.

Ispod žičanog uloška gornjih kreveta mora biti postavljeno često platno, da se spriječi padanje prašine na donji krevet. Svaki krevet mora imati jastuk i jastučnicu, dva topla pokrivača i dvije ponjave.

Posteljinu treba mijenjati u pravilu jedamput tjedno. Zapovjednik broda može u opravdanim slučajevima produžiti ovaj rok, ali najviše do 15 dana. Za posteljinu i njezino pranje stara se poslodavac.

Kreveti moraju imati pokretnu zavjesu koja ne propušta svjetlost.

U spavaonicama se ispod kreveta mogu postaviti ladice.

4) Soba za spavanje

52. Soba za spavanje s jednim krevetom mora imati: ugrađeni krevet, najmanje unutrašnje širine 0.75 m, a najmanje unutrašnje dužine 1.90 m, po mogućnosti s napravom za proširenje, s čeličnim uloškom, strunjačom od vune, konjske strune, morske trave ili kudjelje, visokom najmanje 0.15 m i jastukom od istog materijala, kao i ormar visok najmanje 1.52 m, dubok 0.62 m i širok 0.80 m, s pregradama pri vrhu i ladicama pri dnu. U ovim sobama mora se nalaziti divan sa naslonjačem i pisaći sto, police i ormar za knjige, dovoljan broj vješalica, umivaonik od porculana ili drugog odgovarajućeg materijala, s tekućom hladnom i toplom vodom, kao i toaletni ormarić s ogledalom na vratima.

Sobe za spavanje na brodovima do 800 BRT mogu biti i bez tekuće tople vode, a spavaonice na brodovima do 200 BRT mogu biti i bez tekuće hladne i tople vode. Prozori i vrata moraju imati zavjese koje ne propuštaju svjetlost. Ispred kreveta mora biti prostirač, a kod vrata otirač za noge.

Soba sa više kreveta mora imati sto pokriven linoleumom i za svaku osobu stolicu s naslonom i drveni ormar koji se može dobro provjetriti. Visina ormara treba da je jednaka visini sobe, a širina i dubina najmanje 0.60 m. Na gornjem dijelu ormara moraju se nalaziti pregrade, a na donjem jedna do dvije ladice. Pregrade, ladice i ormari moraju biti snabdjeveni ključevima. U spavaonici mora se nalaziti toaletni ormarić s ogledalom na vratima i dovoljan broj vješalica. Uz svaki krevet mora se postaviti police za knjige. Namještaj mora biti gladak i što jednostavnijeg oblika. Prozori i vrata moraju imati zavjese koje ne propuštaju svjetlost. Ispred ulaza mora se nalaziti otirač za noge.

U svim spavaonicama, iznad uzglavlja svakog kreveta mora se nalaziti pogodno smješten pojas za spasavanje.

5) Otvori za slučaj opasnosti

53. Na vratima sobe za spavanje ili na zidu hodnika mora biti otvor zatvoren lako lomljivim materijalom, koji ne propušta zvuk, a takve veličine da se u slučaju opasnosti čovjek može kroz isti lako provući. Ovaj otvor mora biti označen natpisom: »U slučaju opasnosti — razbij«.

E. Sporedne prostorije

1) Trpezarija

54. Trpezariju moraju imati brodovi preko 100 BRT. Trpezarija na brodovima mora biti namještena i udešena tako da je posada može upotrebljavati i za odmaranje i društveni život.

Brodovi koji redovno putuju više od 5 dana neprekidno moraju imati posebnu prostoriju za zadržavanje i razonodu posade.

Stolovi u trpezariji moraju biti pokriveni linoleumom ili sličnim materijalom, i tako veliki i sa tolikim brojem stolica da cijela posada, ili dio posade

za koji je trpezarija određena, može odjednom za njima udobno sjediti.

Svaka trpezarija mora imati ostavu, napravu za grijanje vode i filter ili koju drugu odobrenu napravu za prečišćavanje vode za piće. Trpezarija mora imati sav potreban inventar i odgovarajuću rezervu pribora za jelo.

Uređaji za grijanje i provjetravanje trpezarije moraju biti istog sistema kao i kod soba za spavanje.

2) Kuhinja

55. Brodovi moraju imati kuhinju čija veličina i uređenje odgovaraju vrsti i veličini broda. Kuhinja se mora nalaziti na gornjoj palubi ili prvoj potpalubi, a mora biti dovoljno prostrana i imati dobre uređaje za provjetravanje. U njoj se mora nalaziti i biti uredno i higijenski čuvan i održavan sav kuhinjski pribor. Brodovi snabdjeveni uređajima za tekuću slatku toplu i hladnu vodu, moraju ovu imati i u kuhinji. Oni moraju imati i uređaje za pranje, cijedenje i sušenje kuhinjskog posuđa i pribora.

Zidovi kuhinje moraju u pravilu biti obloženi do visine od 1.50 m svijetlim keramičkim pločicama ili obojeni emajlovom bojom. Kuhinja mora biti popodena svijetlim pločicama ili drugim sličnim materijalom, a na lijevoj i desnoj strani mora imati otvore spojene sa cijevima za kanalizaciju.

Na brodovima koji duže od 4 dana putuju bez pristajanja, moraju se u kuhinji ili njezinoj neposrednoj blizini nalaziti posebni uređaji za pečenje kruha.

U kuhinji mora biti uvedena isključivo tekuća zdrava i pitka voda.

Na brodovima do 200 BRT nadležni inspektorat rada može, u granicama postojećih propisa, dopustiti odstupanja od odredaba ove točke.

3) Spremnica

56. Ako brod čuva zalihe hrane, mora imati posebnu spremnicu. Spremnica mora biti prostrana, na prirodan ili umjetni način provjetravana, kao i zaštićena od vlage i naglih promjena temperature. Otvori za provjetravanje u spremnici moraju biti zaštićeni rešetkama i mrežama protiv insekata.

Vanjski zidovi spremnice moraju biti izrađeni od čelika i obloženi materijalom koji loše vodi toplotu. Unutrašnji zidovi moraju biti obloženi keramičkim pločicama ili drugim glatkim materijalom obojenim svijetlom neotrovnom uljanom bojom.

Spremnica mora biti uređena tako da pojedine vrste namirnica mogu biti ostavljene i čuvane na posebnom mjestu, koje najbolje odgovara njihovom održavanju u zdravom i upotrebljivom stanju. Spremnica mora biti razdijeljena na više odjela, u kojima će se držati odvojeno lako pokvarljive namirnice od onih koje ne podleže brzom kvaru. Namirnice koje bi zbog svojih osobina mogle štetno utjecati jedne na druge, moraju se držati odvojeno, i prema potrebi stavljati na posebne police, pregrade i sl.

Police, pregrade, sanduci i slični uređaji moraju biti obloženi materijalom koji sprečava ulazak insekata, glodara i ostalih štetoinja.

Na brodu mora postojati posebna prostorija za pivnicu. Pivnica mora imati dovoljnu ventilaciju, a na nepropustljivom podu — odvod u kanalizaciju.

U pivnicu se ne smije u pravilu ulaziti kroz spremnicu.

Na brodovima do 200 BRT nadležni inspektorat rada može dopustiti odstupanje od uvjeta određenih u ovoj točki.

Prenošenje živežnih namirnica i rukovanje njima vrši se strogo pridržavajući se postojećih higijenskih propisa.

4) Hladnjače

57. Brodovi moraju imati mehaničke hladnjače (frižidere). Brodovi duge i velike obalne plovidbe moraju imati posebne hladnjače za čuvanje namirnica životinjskog (animalnog) porijekla, a posebne za čuvanje namirnica biljnog porijekla.

Hladnjače moraju biti smještene tako da su zaštićene od naglih promjena temperature, i moraju imati dobru izolaciju. Njihovi unutrašnji zidovi moraju biti od neotrovnog i nepropustljivog materijala koji se može prati. Na nepropustljivom podu, sa otvorima za odvodnu kanalizaciju i brušenim metalnim čepom, moraju se nalaziti drvene rešetke.

Za vješanje mesa mora postojati potreban broj kalajisanih vješalica. Hladnjače moraju imati ispravne termometre, tako da se temperatura hlađenih prostora u svako doba može pročitati na vanjskoj strani hladnjače.

Hladnjače u koje se ulazi, moraju biti osigurane signalnim uređajima (crveno obojenim električnim zvonceom na vanjskoj strani), kao i pomoćnim polugama za otvaranje sa unutrašnje strane. Osobe koje rade u hladnjačama moraju imati specijalne tople kapute i kape za tu svrhu.

Izuzetno, brodovi male obalne plovidbe s tonazom do 350 BRT, koji u pristanišnim lukama svakodnevno nabavljaju hranu, ne moraju imati mehaničku hladnjaču, ali moraju imati ledenice tako izrađene da se u njima mogu potpuno odvojeno čuvati namirnice životinjskog porijekla od namirnica biljnog porijekla. Ledenice moraju se nalaziti na mjestu zaštićenom od toplote, a njihovi unutrašnji zidovi moraju biti obloženi neotrovnim i nepropustljivim materijalom. Podovi ledenica moraju imati ispravne drvene rešetke i slavinu za ispuštanje tekućine.

5) Ostava

58. Neposredno uz trpezariju mora biti ugrađena ostava. Ona služi za smještaj namirnica za dnevnu upotrebu koje se ne pripremaju u kuhinji.

Ostava mora imati uređaj za pranje pribora za jelo, s tekućom toplom i hladnom vodom, a na brodovima duge plovidbe i priručne hladnjače, kao i uređaj za grijanje hrane. Zidovi i pod ostave moraju biti izrađeni kao i u kuhinji.

Na brodovima preko 3000 BRT ostava mora biti snabdjevena priručnom hladnjačom. Brodovi do 100 BRT ne moraju imati ostavu.

6) Prostorije za smještaj odjeće i prtljage

59. U blizini stambenih prostorija mora se nalaziti posebna prostorija udešena za sušenje i čuvanje kišnih kabanica, čizama i radnih odijela. Ova prostorija mora biti dovoljno osvijetljena i zračna, a na nepropustljivom podu treba da ima odvod u kanalizaciju. Pod mora biti pokriven drvenim rešetkama.

Posadi broda mora biti stavljena na raspolaganje posebna prostorija za smještaj i čuvanje sanduka i vreća. Brodovi do 500 BRT ne moraju imati posebnu prostoriju za ovu svrhu.

F. Sanitarni uređaji

1) Umivaonice i kupaonice

60. Na brodu moraju postojati umivaonice i kupaonice, koje za osoblje palube u pravilu moraju biti smještene blizu soba za spavanje ili grupe ovih soba, s posebnim ulazom iz unutrašnjeg hodnika, a za strojarsko osoblje — u blizini prostorija strojeva ili kotla. Neposredno uz umivaonice i kupaonice mora se nalaziti prostorija za ostavljanje radnih odijela, s potrebnim brojem vješalica, a gdje to prostor omogućuje — i ormarica.

U umivaonicama i kupaonicama na brodovima preko 800 BRT mora biti uvedena tekuća hladna i topla

voda; na brodovima od 200 do 800 BRT mora biti tekuća hladna voda, kao i topla — gdje god to konstrukcione mogućnosti dopuštaju. Brodovi do 200 BRT ne moraju imati kupaonice sa tekućom vodom, već jednu prostoriju po mogućnosti sa tekućom hladnom vodom iz tanka, u kojoj će se članovi posade moći prati i čistiti.

Kroz kupaonice ne smiju voditi ulazi u zahode, a pregradni zidovi moraju biti nepropustljivi.

Kupaonice treba da imaju ograđene tuševe udešene tako da mlaz praka sa strane. Umivaonici moraju imati posebne slavine.

U umivaonicama mora biti postavljena po jedna polica za toaletni pribor svakog člana posade koji u spavaonici nema umivaonika.

Zidovi umivaonica i kupaonica moraju biti obloženi do visine od 1.5 m svijetlim keramičkim pločicama ili obojeni emajlovom bojom. Na zidu pored tuša mora biti ugrađena stolica na rasklapanje.

Na nepropustljivim podovima sa otvorima za odvodnu kanalizaciju moraju se nalaziti podmetači od izolacionog materijala (od drveta, gume i sl.).

Umivaonice i kupaonice moraju imati prirodnu ili prema potrebi umjetnu usisnu ventilaciju.

Umivaonika mora biti toliko da se najmanje jedna trećina članova posade može u isto vrijeme umivati. Pri određivanju broja umivaonika ne uzimaju se u obzir članovi posade za koje u spavaonicama postoje ugrađeni umivaonici.

Na svakih 10 članova posade (preko 5 računava se kao 10) mora postojati najmanje jedan ugrađeni tuš. Izuzetno, na brodovima do 15 članova posade može postojati samo jedna kupaonica s jednim tušem i jedna umivaonica.

Svakom članu posade poslodavac je dužan staviti na raspolaganje dva ubrusa, koje treba mijenjati svakih 8 dana, a strojarskom osoblju i osoblju palube još i dovoljnu količinu sapuna.

2) Praonice i sušionice rublja

61. Na brodu mora se nalaziti i praonica sa tekućom toplom i hladnom vodom i napravama za pranje rublja, kao i sušionica sa priborom za sušenje rublja. Ove prostorije ne moraju imati brodovi do 800 BRT, kao ni brodovi male obalne plovidbe.

Praonice i sušionice moraju biti odijeljene od soba za spavanje i trpezarije; one moraju imati uređaj za provjetravanje i grijanje.

Na brodovima koji nemaju praonicu, prilagodavaju se za tu svrhu umivaonice.

3) Voda za piće i sanitarne potrebe

62. Voda namijenjena za piće i sanitarne potrebe posade mora se držati u posebnim tankovima. Tankovi se moraju puniti odnosno prazniti posebnom pumpom, čija je upotreba za drugu svrhu zabranjena.

Zabranjeno je ukrštanje vodovodnog sistema za slatku vodu za higijenske potrebe sa vodovodnim sistemom za vod za tehničke potrebe (pumpe, cijevi ili ventilne stanice).

Otvori za punjenje i mjerenje tankova moraju biti na cijevima bar 0.5 m iznad poda i snabdjeveni dobro osiguranim poklopcem. Odušne cijevi za provjetravanje tankova moraju biti na kraju savijene u obliku koljena naniže i na otvoru zaštićene mrežicom.

Za mjerenje količine vode u tankovima, ovi moraju biti tako konstruirani odnosno snabdjeveni takvim napravama (vodokaz i sl.) da se količina vode u tanku može kontrolirati bez upotrebe sonde.

Za izradu i održavanje vodovodnih uređaja važe posebni propisi.

4) Zahodi i kanalizacija

63. Brodovi moraju imati najmanje po jedan zahod na svakih 10 članova posade, zaključno do 40 članova posade, a preko toga broja na svakih daljnjih 20 članova posade — još po jedan zahod. (Broj članova posade preko 5 odnosno preko 10 članova računa se kao 10 odnosno 20 članova).

Za žene — članove posade moraju postojati odvojeni zahodi.

Zahodi moraju biti blizu soba za spavanje, umivaonica i kupaonica, ali moraju biti od ovih odijeljeni, i to tako da se u njih ne ulazi neposredno iz soba za spavanje, nego iz otvorenih hodnika. Zahodi ne smiju biti smješteni iznad kuhinje.

Zidovi i podovi zahoda moraju biti od željeza i nepropustljivi, i moraju imati otvore za odvod u kanalizaciju. Podovi moraju biti popodeni keramičkim pločicama. Zidovi zahoda moraju imati najmanje jedan red keramičkih pločica, a iznad toga moraju biti dobro obojeni emajlovom bojom do visine od 1 m.

Pod zahoda mora se nalaziti najmanje 1 m iznad najvećeg gaza broda. Zahodi na gornjoj palubi moraju biti zaštićeni od vremenskih nepogoda, a isto tako i hodnici koji vode do njih. Kad se više zahoda nalazi u jednoj prostoriji, ispred njih mora biti toliko slobodnog prostora da se mogu postaviti umivaonici za pranje ruku, i to tako da najmanje na svaka tri zahoda dolazi po jedan umivaonik. Ako se u jednoj prostoriji nalazi samo jedan zahod, umivaonik se postavlja na pregradnom zidu do vrata.

Pranje ruku po upotrebi zahoda naročito je obavezno za osoblje koje rukuje živežnim namirnicama (kuhari, konobari i dr.).

Zahodske školjke moraju biti od materijala koji se ne lomi, ne puca i ne rđa. Sjedišta na školjkama moraju biti drvena, sa automatskim dizanjem i uz njih moraju biti postavljeni pridržnici.

Zahodi moraju imati posebne naprave za ispiranje tekućom vodom. Zahodi koji nemaju tekuću vodu moraju imati čistu emajliranu ili pocinčanu kantu napunjenu vodom kojoj je dodana izvjesna količina klornog vapna. Ispiranje zahoda obavezno je nakon upotrebe. Odvodne cijevi zahoda moraju imati posebne ventil za sprečavanje prodora morske vode.

Zahodi moraju imati naprave za prirodnu ili umjetnu usisnu ventilaciju odvojene od svih drugih stambenih prostorija, i moraju biti osvijetljeni danju i noću.

Zahodi se moraju čistiti najmanje dvaput dnevno, a dezinficirati najmanje jedamput tjedno. Zahodi moraju biti uvijek snabdjeveni toaletnim papirom, koji je dužan nabaviti poslodavac.

Osobe koje čiste zahode ne smiju biti zaposlene u kuhinji, a pri radu moraju imati zaštitne gumene rukavice.

Odvodne cijevi zahoda moraju biti zasebne i sprovedene direktno u more. Sa njima mogu se spajati jedino cijevi umivaonika, praonica i kupaonica, i to samo kad se cijevi od zahoda ne mogu zasebno sprovesti iz konstrukcionih razloga.

Odvodne cijevi iz kuhinje ne smiju se spajati sa sistemom ostalih sprovodnih cijevi.

Odvodne cijevi ne smiju se sprovesti iznad umivaonika, uređaja za pranje posuđa i sličnih higijenskih uređaja.

Odvodne cijevi sanitarnih uređaja koji se nalaze u visini ili ispod gaza broda, moraju se sprovesti u sabirni tank koji ima uređaj za svoje pražnjenje.

Odvodne cijevi zahoda ne smiju se sprovesti kroz prostoriju kuhinje.

G. Posebne mjere za zdravstvenu zaštitu

64. Ako se na brodu pojavi zarazna bolest, predmeti kojima se može prenijeti bolest moraju se prati

i dezinficirati jedamput dnevno, a po potrebi i više puta. Na brodu moraju se nalaziti potrebna sredstva i pribor za dezinfekciju.

65. Za vrijeme ljeta ili kad se brod nalazi u malarničnim krajevima, svi prozori, ventilacioni otvori i vrata prostorija određenih za stanovanje, rad i zadržavanje posade moraju biti prekriveni odgovarajućom mrežom protiv insekata.

Zapovjednik broda može, po svom nahodjenju ili na prijedlog rukovodioca određenog za staranje o zdravlju posade, ograničiti izlaz posade na kopno u mjestima zaraženim od malarije u vrijeme od zalaska do izlaska sunca. O ovome zapovjednik broda mora unijeti bilješku u brodski dnevnik.

1) Brodska bolnica

66. Brodsku bolnicu moraju imati brodovi duge plovidbe i brodovi velike obalne plovidbe koji imaju uređaje za prijevoz putnika.

Brodska bolnica mora biti smještena na sredini broda, i to na najvišoj palubi. Ona mora biti odvojena od stambenih prostorija brodske posade i putnika.

Iznimno, nadležni inspektorat rada može odobriti smještaj brodske bolnice i na drugom mjestu broda, ako se ona iz tehničkih razloga ne može smjestiti na sredini na najvišoj palubi.

Ako brod ima i bolnicu za putnike, ona se mora smjestiti neposredno do brodske bolnice. Ako to potrebe zahtijevaju, brodska bolnica i bolnica za putnike mogu se spojiti. Za njihovo spajanje potrebno je odobrenje nadležnog inspektorata rada i nadležnog organa zdravstvene službe, kao i suglasnost poslodavca.

Brodska bolnica mora biti uvijek pripremljena za smještaj bolesnika i ne smije se upotrebljavati ni u koje druge svrhe.

U brodsku bolnicu smije se ulaziti samo iz posebnog hodnika, kojim su vezani svi bolnički odjeli sa apotekom, kupaonicama i zahodima.

Brodska bolnica mora imati posebne zahode i kupaonice, namijenjene isključivo za upotrebu bolesnika. Ovi zahodi i kupaonice moraju biti odvojene od bolničke glavne prostorije metalnom pregradom koja ne propušta vlagu i zadah. Bolničke kupaonice moraju imati pored tuša i kadu.

U brodskoj bolnici mora biti dovoljno osvijetljenja, prema odredbama točke 42. ovog pravilnika. Njezina prostorija mora biti dobro osvijetljena umjetnom svjetlošću i u njoj mora se nalaziti podesan uređaj za prenosivu svjetiljku.

67. Na brodovima do 50 članova posade u brodskoj bolnici moraju biti smještena najmanje dva kreveta bolničkog tipa, koji ne smiju biti postavljeni jedan iznad drugog. Na svaki krevet mora doći najmanje 5 m² površine. Kreveti moraju biti položeni tako da im je uzglavlje udaljeno od zida najmanje 0.10 m i da im se može slobodno prići s obje bočne strane.

Ako brod ima više od 50 članova posade, na svakih daljnjih 50 osoba moraju biti smještena još dva kreveta, ali najviše 12 kreveta. U tom slučaju kreveti se smještaju u više odvojenih prostorija.

Kreveti moraju imati metalne uoške, strunjače i jastuke od konjske strune, vune, morske trave ili kudjelje, u težini od najmanje 10 kg, dva vunena pokrivača, šest ponjava, tri jastučnice i jedan prekrivač.

Pored svakog kreveta moraju se nalaziti dvije male metalne police, i to jedna za držanje boca, čaša, lijekova i dr., a druga za držanje pljvaonice.

Kod svakog kreveta mora biti postavljeno dugme za električno zvonce sprovedeno do stambene prostorije osobe određene za njegu bolesnika.

68. Pod brodske bolnice ne smije biti od drveta niti od materijala koji upija i propušta vlagu, plinove

i mirise. Zidovi i stropovi moraju biti obojeni bijelom emajlovom bojom. Spojni rubovi poda i zidova moraju biti zaobljeni. U brodskoj bolnici ne smiju se nalaziti slivnici niti bilo kakve cijevi ili kablovi.

Vrata, prozori i ostali otvori u brodskoj bolnici moraju biti stalno prekriveni mrežom protiv insekata. Naprave s mrežama moraju biti tako uređene da se ove mogu skidati radi čišćenja. Osim toga, brodska bolnica mora uvijek raspolagati sredstvom za umištanje insekata.

Brodska bolnica mora imati uređaj za parno ili električno grijanje odnosno za grijanje toplom vodom ili toplim zrakom. Radi održavanja potrebne vlage u zraku, u brodskim bolnicama stavljaju se posude sa vodom na mjestu podesna za isparavanje vode. Bolničke prostorije moraju biti snabdjevene higrometrom i zidnim termometrom, radi mjerenja vlage i kontroliranja temperature.

Provjetravanje brodske bolnice mora biti uređeno tako da se može vršiti i za vrijeme nepogoda. Osim toga, brodska bolnica mora imati uređaje za umjetno provjetravanje koji ne stvaraju propuh.

Vrata i prilazi brodske bolnice moraju biti toliko široki da se kroz njih može lako prolaziti sa bolesničkim nosilima.

69. Svaki krevet mora imati u rezervi dva para bolesničkog rublja, jedan par bolesničkih papuča i dva umivaonika, a za svaku osobu određenu za njegu bolesnika — po dva bijela ogrtača. U brodskoj bolnici moraju biti smješteni ormari za držanje bolesničkog rublja, koje se drži odvojeno od ostalog rublja.

Posteljina u brodskoj bolnici mijenja se redovno jedamput tjedno, a prema potrebi i više puta.

Svaki odjel u brodskoj bolnici mora imati po jedan umivaonik s hladnom i toplom tekućom vodom. Pored ostalog higijenskog pribora, ovi odjeli moraju imati posudu za vršenje nužde, pljuvaonice i naprave za držanje čaša i bočica za lijekove.

Za bolesnike mora se u brodskoj bolnici nalaziti potreban pribor za jelo i dovoljna količina dijetalne hrane i pića. Svi se ovi predmeti moraju čuvati u posebnoj ormariću izvan prostorije za bolesnike.

U brodskoj bolnici moraju se nalaziti nosila za bolesnike.

2) Brodska apoteka

70. Svaki brod koji ima brodsku bolnicu mora imati i prostoriju za brodsku apoteku. Brodska apoteka mora se nalaziti u zasebnoj prostoriji do brodske bolnice, s tim da nema direktne veze sa prostorijom za smještaj bolesnika. U brodskoj apoteci mora se nalaziti stolić, stolica na vijak, grijač za vodu, kotlić za dezinfekciju instrumenata i umivaonik sa slavinama, i to posebno za svježju i pitku, a posebno za toplu vodu.

Lijekovi i sredstva za liječenje i njegu bolesnika na brodu koji ima brodsku apoteku čuvaju se u brodskoj apoteci.

Na brodu koji nema brodsku apoteku lijekovi i sredstva za njegu bolesnika moraju se čuvati u zasebnim ormarićima na podesnom mjestu na brodu. Ovi ormarići moraju biti snabdjeveni lijekovima prema kategoriji plovidbe u kojoj brod plovi. Otrovi čuvaju se odvojeno od ostalih lijekova, i to pod ključem koji čuva zapovjednik broda ili osoba koju on za to ovlasti.

Svaki ormarić mora imati odštampan spisak lijekova koji se u njemu nalaze.

Ključ brodske apoteke odnosno ključ zasebnog ormarića sa lijekovima čuva zapovjednik broda odnosno osoba koju zapovjednik broda za to odredi.

U njegovoj odsutnosti ključ se predaje na čuvanje rukovodilcu palubne službe. Osim zapovjednika ključ apoteke mora imati i brodski liječnik, ako brod ima liječnika.

3) Ambulanta

71. Na brodovima koji su dužni imati liječnika mora postojati ambulanta, iz koje se neposredno ulazi u brodsku bolnicu.

Ambulanta mora biti toliko prostrana da se u njoj osim ormarića sa lijekovima može smjestiti i sto za preglede i operacije. Ovaj sto mora biti pristupačan sa svih strana. Zidovi i strop ambulante moraju biti obojeni bijelom neotrovnom bojom, a pod mora biti od keramičkih pločica ili od drugog materijala koji se lako pere.

Ambulanta mora biti danju osvijetljena prirodnom svjetlošću iz najmanje dva staklena svjetlarnika ili širokim bočnim prozorima, a noću električnim osvjetljenjem dovoljne jakosti.

Prirodna svjetlost može biti zamijenjena fluorescentnim ili drugim osvjetljenjem iste jakosti.

U ambulanti moraju se nalaziti lijekovi i sprave za liječenje i njegu bolesnika u posebnim ormarićima, stolić i jedna stolica na vijak, kao i grijač za vodu s kotlićem za dezinfekciju instrumenata.

Umivaonik mora imati promjer od najmanje 0.40 m. Iznad umivaonika mora se nalaziti jedna slavina za pitku i jedna za toplu vodu, kao i posebna staklena posuda koja sadrži najmanje 6 l dezinfekcione otopine.

4) Liječenje bolesnika

72. Na brodovima koji nemaju liječnika prvu pomoć pruža i bolesnike njeguje zapovjednik broda ili osoba koju on ovlasti.

Po potrebi zapovjednik broda obratit će se, po dolasku u luku, liječniku za stručnu pomoć, ili će za vrijeme plovidbe radiotelegrafskim putem zatražiti liječnički savjet i upute za liječenje bolesnika.

Ako se radi o težim oboljenjima, zapovjednik broda dužan je privremeno promijeniti pravac plovidbe i pristati u najbližu luku radi smještaja oboljelog člana posade ili putnika u najbližu bolnicu.

Na brodovima koji imaju liječnika pružanje prve pomoći i njegu bolesnika vrši liječnik, o čemu redovno izvještava zapovjednika broda. Na ovim brodovima liječnik predlaže zapovjedniku broda promjenu pravca plovidbe kad se radi o potrebi otpremanja bolesnika u najbližu bolnicu na kopnu.

73. Na brodu moraju uvijek biti pripremljeni svi uređaji i poduzete sve mjere da se bolesnik za slučaj potrebe može za vrijeme plovidbe brzo i nesmetano iskrcati ili prekrcati na koji drugi brod.

74. Na brodu vodi se bolesnički dnevnik. Isti vodi brodski liječnik, a gdje nema liječnika — zapovjednik broda, odnosno osoba koju on odredi.

III. POSEBNE OBAVEZE U POGLEDU PROVOĐENJA ZAŠTITNIH MJERA

1) Obaveze poslodavca

75. Prije početka građenja novog odnosno preuređivanja postojećeg broda, poslodavac je dužan pribaviti mišljenje nadležnog inspektorata rada u pogledu higijensko-tehničke zaštite rada na brodu koji se gradi odnosno preuređuje.

Poslodavac je dužan podnijeti na pregled i odobrenje nadležnom inspektoratu rada jedan primjerk nacrtu broda koji u omjeru 1 : 100 pokazuje položaj i opće uređenje prostorija određenih za posadu, kao i detaljne nacрте i odgovarajuća obavještenja o svim

prostorijama, koji u omjeru 1:50 i u propisanim detaljima pokazuju položaj svake prostorije, razmjera namještaja i naprava, sredstva i uređaje za provjetravanje, osvjetljavanje i grijanje, sanitarne i druge naprave i uređaje.

Inspektorat rada dužan je u roku od 15 dana vratiti poduzeću ovjeren primjerak tih nacrti broda ili, u slučaju uskraćivanja odobrenja nacrti, dostaviti brodskom poduzeću rješenje sa obrazloženim primjedbama. Ako inspektorat rada u ovom roku ne dostavi nikakve primjedbe odnosno odobrenje, smatrat će se da su predloženi nacrti broda u cijelosti prihvaćeni.

Prije puštanja broda u saobraćaj mora se izvršiti kolaudacioni pregled, kome moraju prisustvovati organi inspektorata rada koji je odobrio nacрте odnosno broda.

Ako se prilikom kolaudacionog pregleda utvrdi da nije postupljeno po odobrenim nacrtima, inspektorat rada može zahtijevati da se utvrđeni nedostaci i odstupanja od odobrenih nacrti u određenom roku uklone.

76. Poslodavac je obavezan starati se da se brod i svi uređaji u njemu održavaju u takvom stanju da posada broda bude zaštićena od nesretnih slučajeva, profesionalnih oboljenja i drugih bolesti u vezi sa radom.

77. Članovima posade koji su izloženi štetnom utjecaju atmosferskih prilika pri radu i nečistoći, poslodavac je dužan dati na besplatnu upotrebu zaštitna odijela i obuću, kao što su: impregnirana odijela, čizme, zaštitne rukavice, stražarske bunde, azbestne čizme i rukavice, tropski sljemovi, krpice za znojenje i sl., a kad to potreba zahtijeva, i specijalna zaštitna sredstva, kao što su: specijalna zaštitna odjeća, odgovarajuće zaštitne maske i respiratori, i zaštitne naočari. Isto tako, poslodavac je dužan dati besplatna radna odijela članovima posade koji rade kod strojeva na motornim brodovima, čišćenju tankova, kotlova i kućišta motora, a onima koji rade na odstranjivanju i struganju rde — zaštitne naočari.

78. Osobama koje bojadisu brod bojama štetnim za zdravlje poslodavac je dužan staviti na upotrebu posebna zaštitna odijela, kape i rukavice radi zaštite od štetnog utjecaja tih boja na zdravlje.

2) Obaveze zapovjednika broda i drugih odgovornih osoba

79. Zapovjednik broda odnosno druga odgovorna osoba dužna je starati se za provođenje zaštitnih mjera na brodu predviđenih ovim pravilnikom.

Zapovjednik broda obavezan je izvršiti periodične preglede svih naprava i uređaja za krcanje tereta i utvrđeno stanje upisivati u brodski dnevnik. Ovo će vršiti naročito prije početka i za vrijeme ukrcavanja tereta. Za rad prilikom ukrcavanja tereta primjenjuju se posebni propisi.

80. Zapovjednik broda, upravitelj strojeva i druge odgovorne osobe obavezne su starati se da članovi posade broda upotrebljavaju sve propisane zaštitne naprave i sredstva i da se pridržavaju svih postojećih propisa u tom pogledu. Isto tako, obavezni su starati se da sve zaštitne naprave odgovaraju propisanim suvremenim zahtjevima higijenske i tehničke zaštite rada, da budu stalno u ispravnom stanju i pri ruci članovima posade, a u slučaju kvara da na vrijeme budu popravljene, odnosno da dotrajale pravovremeno budu zamijenjene novima.

81. Kad se na brodu ili plovnom objektu vrši dezinfekcija, dezinfekcija ili deratizacija otrovnim i za život opasnim sredstvima, zapovjednik broda dužan je osigurati primjenu specijalnih propisa i uputstava u svrhu zaštite zdravlja i života članova posade.

82. Za vrijeme atmosferskih nepogoda posada se ne smije određivati na rad na otvorenoj palubi osim u slučaju više sile i radi vršenja poslova neophodno vezanih sa plovidbom.

Za vrijeme velikih vrućina ili u tropskim krajevima posada se ne smije upošljavati između 10 i 16 sati na dijelovima broda gdje bi bila izložena neposrednom utjecaju sunčanih zraka, kao ni u zatvorenim prostorijama, osim u hitnim slučajevima.

Ako se posada upotrebi za rad u vremenu iz prethodnog stava, zapovjednik broda dužan je postarati se da se na mjestu rada odnosno iznad zatvorene prostorije u kojoj posada radi, razapne dvostruki šator. Razmak između donjeg i gornjeg šatora treba da je najmanje 0.30 m.

Kad posada u tropskim krajevima radi na željeznim palubama, mora nositi obuću s drvenim donovima i šešire od plute (tropske sljemove).

83. Rad na vanjskoj oplati broda vrši se isključivo u lukama, kad je brod privezan ili usidren u mirnoj vodi, pod povoljnim atmosferskim prilikama i uz upotrebu sigurnih visećih skela. Ove skele moraju biti čvrste građe, izgrađene od jednog komada i udešene tako da budu udaljene najmanje 0.30 m od zida broda. Konopci kojima su viseće skele privezane moraju biti jaki i čvrsto vezani.

Rad na unutrašnjim zidovima broda, uključujući tu i zidove strojeva i kotlarnica, vrši se jedino pomoću čvrsto građenih i postavljenih skela sa čvrstim ogradama.

84. Zapovjednik broda mora osobno, ili preko osobe koju za to odredi, vršiti nadzor nad provođenjem zaštitnih mjera i nad održavanjem higijene života i rada članova posade na brodu. Zapovjednik je dužan jedamput tjedno, a po svom nahođenju i više puta, osobno pregledati sve prostorije određene za posadu.

85. Zapovjednik broda dužan je odvojeno voditi sve spise i dokumente u vezi sa službom inspektorata rada i poslovima na uređenju radnih odnosa i uvjeta rada na brodu, koje će na traženje inspektorata rada pružiti ovome u svako doba na uvid. Poslodavci su dužni dostavljati nadležnom inspektoratu rada sva svoja interna uputstva i okružnice kojima se reguliraju radni odnosi i plaćanje članova posade.

3) Obaveze članova posade

86. Članovi posade dužni su pridržavati se svih propisa i mjera koji se odnose na sprečavanje nesretnih slučajeva, profesionalnih i drugih oboljenja u vezi s njihovim radom, kao i propisa koji se odnose na opću sigurnost broda i posade. U tu svrhu svaki član posade obavezan je na vrijeme upoznati se sa svim sigurnosnim propisima koji se odnose na njegov djelokrug.

87. Svaki član posade dužan je pri ukrcanju na brod donijeti sa sobom najpotrebnije odijelo i tri para rublja.

88. Kad član posade zbog prestanka službe napušta brod, dužan je predati povjereni mu inventar, stvari s kojima je zadužen, u potpunom redu zapovjedniku broda ili od zapovjednika broda ovlaštenoj osobi.

89. Strojevi, alat, aparati, naprave, uređaji i t. d. moraju prije upotrebe biti provjereni u pogledu njihove sigurnosti od strane za to određenih osoba iz reda članova posade. Svaki član posade dužan je sve zapažene nedostatke i nepravilnosti, kao i izvanredne ili nenormalne pojave na brodu ili izvan broda a koje se tiču broda, odmah prijaviti neposredno odgovornoj osobi ili zapovjedniku broda.

90. Strojave, alat, aparate, naprave, uređaje i ostale predmete kojima se posada služi pri radu, kao i sigurnosne naprave, uređaje i zaštitna sredstva, članovi posade mogu upotrebljavati samo u onu svrhu za koju su određeni. Oni su dužni da njima pažljivo rukuju, da ih održavaju u ispravnom stanju, a nakon upotrebe da ih očiste i stave na određeno mjesto.

91. Članovima posade je najstrože zabranjeno svako zloupotrebljavanje, oštećivanje i samovoljno odstranjivanje zaštitnih naprava, uređaja i sredstava. Oni su dužni sve nedostatke i kvarove odmah odstraniti odnosno prijaviti nadležnom starješini.

Zaštitne naprave i uređaje posada može uklanjati samo u slučaju potrebe (popravlak strojeva ili pojedinih dijelova, preuđešavanje strojeva i sl.). Po završenom poslu te zaštitne naprave i uređaji moraju se dovesti u prvobitno stanje.

IV. KAZNENE ODREDBE

92. Za povredu odredaba iz toč. 75.—78. ovog pravilnika kaznit će se brodersko poduzeće i odgovorna osoba u broderskom poduzeću odnosno vlasnik broda po članu 94. Zakona o zdravstvenom osiguranju radnika i službenika odnosno po čl. 28. i 29. Zakona o inspekciji rada.

93. Novčanom kaznom do 10.000 dinara kaznit će se za prekršaj zapovjednik broda odnosno odgovorna osoba za povredu koje odredaba toč. 79.—85. ovog pravilnika.

94. Novčanom kaznom do 2.000 dinara kaznit će se za prekršaj član posade odnosno druga zaposlena osoba na brodu za povredu koje odredaba toč. 86.—91. ovog pravilnika.

95. Nepoduzimanje ili nepridržavanje zaštitnih mjera koje se prema točki 3. ovog pravilnika imaju poduzeti u smislu odredaba Općeg pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu, povlači odgovornost po članu 101. Uredbe o saglašavanju posebnih propisa o prekršajima u uredbama i drugim propisima Vlade FNRJ i njezinih organa sa odredbama Osnovnog zakona o prekršajima (»Službeni list FNRJ«, br. 56/51).

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

96. Odredbe ovog pravilnika primjenjivat će se na sve brodove, bez obzira na tonažu, koji se budu gradili nakon njegovog stupanja na snagu.

Odredbama ovog pravilnika prilagodit će se svi postojeći brodovi kod kojih nisu primijenjene u građevinskom pogledu odredbe Pravilnika o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama na morskim brodovima (»Službeni list FNRJ«, br. 55/47). Ako provođenje tih mjera zahtijeva građevinske radove manjeg obima, poslodavci su dužni provesti ih najkasnije u roku od dvije godine. U slučaju da primjena odredaba ovog pravilnika zahtijeva u građevinskom pogledu radove većeg obima, poslodavci su dužni provesti ih najkasnije u roku od pet godina. Ovi rokovi počinju teći od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Brodovi iz prethodnog stava koji se u građevinskom pogledu ne mogu prilagoditi odredbama ovog pravilnika, mogu i dalje ostati u upotrebi ako su od interesa za narodnu privredu. Rješenje o tome da ovaj brod može ostati u upotrebi i koja se prilagođavanja na njemu moraju izvršiti, donosi Sekretarijat za rad Saveznog izvršnog vijeća po pribavljenom mišljenju Sekretarijata za saobraćaj i veze Saveznog izvršnog vijeća.

97. Usklađivanje sa odredbama ovog pravilnika u rokovima predviđenim u st. 2 i 3 prethodne točke kontrolira republički inspektorat rada, koji po potrebi

može utvrditi rokove u kojima će se vršiti postepeno usklađivanje, vodeći pritom računa o objektivnim, materijalnim i tehničkim mogućnostima.

98. Za brodove koji prevoze lako zapaljive terete, pored odredaba ovog pravilnika važe i posebni propisi.

99. Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana po objavljenju u »Službenom listu FNRJ«.

Br. 1787

Beograd, 1. studenoga 1956.

Sekretar za rad
Saveznog izvršnog vijeća,
Franc Popit, v. r.

78.

Na osnovu člana 6. Uredbe o jugoslavenskim standardima, saveznim propisima kvaliteta proizvoda i proizvođačkim specifikacijama (»Službeni list FNRJ«, br. 17/51), Savezna komisija za standardizaciju donosi

RJEŠENJE

O JUGOSLAVENSKIM STANDARDIMA ZA CRIJEP I ZIDNE OPEKE

1. U izdanju Savezne komisije za standardizaciju donose se slijedeći jugoslavenski standardi:

Crijep	JUS B.D1.010
Zidne opeke	JUS B.D1.011

2. Navedeni jugoslavenski standardi objavljeni su u posebnom izdanju Savezne komisije za standardizaciju, koje čini sastavni dio ovog rješenja.

3. Ovi jugoslavenski standardi stupaju na snagu 1. ožujka 1957.

Br. 382

Beograd, 29. siječnja 1957.

Predsjednik
Savezne komisije za standardizaciju,
ing. Slavoljub Vitorović, v. r.

79.

Na osnovu člana 6. Uredbe o jugoslavenskim standardima, saveznim propisima kvaliteta proizvoda i proizvođačkim specifikacijama (»Službeni list FNRJ«, br. 17/51), Savezna komisija za standardizaciju donosi

RJEŠENJE

O JUGOSLAVENSKIM STANDARDIMA ZA KONAC, PREDU I TKANINE PAMUČNOG TIPA

1. U izdanju Savezne komisije za standardizaciju donose se slijedeći jugoslavenski standardi:

Pamuk. Konac za šivenje pamučnog tipa	JUS F.B3.021
Pamuk. Pređa pamučnog tipa	JUS F.B2.021
Pamuk. Tkanine pamučnog tipa, Opći uvjeti	JUS F.C0.021
Tekstil. Tabela za preračunavanje broja pređe iz jednog sistema u drugi	JUS F.B2.022
Pamuk. Pređa pamučnog tipa. Broj uvoja na 1 m pređe za Nm 10 do Nm 360	JUS F.B2.023